

ПРИМЉЕНО:	6 - ДЕЦ 2000
ОРГАНИЗ.ЈЕД.	БРОЈ
0603	257 / 7

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКОГ ФАКУЛТЕТА У НОВОМ САДУ

На 22. седници Наставно-научног већа Природно-математичког факултета у Новом Саду, одржаној 2. 11. 2000. године, именована је Комисија за предлагање оцене и одбрану докторске дисертације кандидата мр Гордана Јовановић, под насловом: "ВОЈВОЂАНСКО ПОДУНАВЉЕ - ТУРИСТИЧКИ ПОТЕНЦИЈАЛИ И МОГУЋНОСТИ ЊИХОВЕ ВАЛОРИЗАЦИЈЕ". Комисија је именована у саставу:

1. Др Павле Томић, редовни професор ПМФ-а у Новом Саду, председник
2. Др Јован Ромелић, редовни професор ПМФ-а у Новом Саду, ментор
3. Др Јован Ђуричић, редовни професор ПМФ у Новом Саду у пензији, члан

Мр Гордана Јовановић, асистент, рођена је 7. августа 1960. године у Каравукову. Средњу школу је завршила 1979. године у Новом Саду. Исте године се уписује на Природно-математички факултет у Новом Саду, Одсек за географију, где је 1984. године дипломирала са просечном оценом 9.42. На истом факултету уписала је 1985. године последипломске студије, Одсек Наставна географија. За асистента на Институту за географију, ПМФ-а у Новом Саду изабрана је 1985. године. Магистарски рад под називом "Географски фактори квалитета ваздуха Новог Сада" одбранила је 1992. године.

Мр Гордана Јовановић је аутор и коаутор пет референци националног нивоа, са тематиком из туристичке географије и заштите животне средине; коаутор две референце међународног нивоа у другим државама и коаутор поглавља у шест монографија и научних књига, у оквиру којих је обрађивала економско-географске теме и теме из географије насеља.

Држи вежбе из Климатологије са са основама метеорологије, Регионалне географије Европе, Азије и Африке и Регионалне географије.

На основу прегледа и оцене докторске дисертације мр Гордане Јовановић, именована комисија подноси:

ИЗВЕШТАЈ

Докторска дисертација мр Гордане Јовановић садржи 231 страницу текстуалног штампаног материјала, разврстаног у 10 поглавља у којима је укомпоновано 65 табеле, 23 фотографије, 4 карата, 147 библиографских јединице коришћене литературе, једна кључна информацијска документација на српском и једна на енглеском језику. Дисертација је писана на српском језику уз употребу ћириличног писма.

У Уводу који третирамо као прво поглавље аутор износи значај теме, односно простора Подунавља за израду докторске дисертације, досадашња истраживања предмет и циљ истраживања. Истиче се да је предмет истраживања комплексно проучавање туристичких потенцијала војвођанског Подунавља, односно анализа туристички атрактивних природних особености, културних добара и постојеће материјалне базе туризма. У ред најважнијих задатака, кандидат сврстава утврђивање, евидентирање комплетне туристичке атрактиве, укључујући и материјалну основу; њихову туристичку валоризацију; карактеристике досадашњег промета туриста и на основу њих утврђених одговарајућих облика туристичких кретања као и мера за плански развој туризма на овом простору.

У другом одељку обрађен је први елеменат туристичке атрактиве - туристичко-географски положај. Он је анализиран са два аспекта, најпре као општи географски, а затим и туристички. У оквиру географског положаја дефинисана је поред осталог и позиција проучаваног простора уз настојање да се применом објективног научног инструментаријума образложе његове границе. Осим тога истакнуте су неоспорне предности математичко-географског, физичко-географског, саобраћајно-географског, као и уопште економско-географског положаја војвођанског Подунавља. У оквиру туристичког положаја, Подунавље је обрађено у контексту Источног медитеранског туристичког правца; указано је на досадашњу неискоришћеност Подунавља, што би развојем туризма на Дунаву и његовом ширем обалском подручју могло утицати на корекцију досадашње стање масовних туристичких кретања ка Јадранском мору. У овој регији се налазе изузетно значајни привредни и културни центри Војводине, због чега се може говорити и о великом броју потенцијалних туриста у оквиру ове регије, као и туриста из осталих делова Војводине и Србије с обзиром на релативно мале удаљености од значајних осталих емитивних центара.

У трећем одељку су обрађени природни туристички потенцијали који обухватају геоморфолошке карактеристике (алувијалне равни, лесне терасе, лесне заравни, Фрушка гора, Банатска пешчара); климатске карактеристике; хидрографске карактеристике и биогеографске карактеристике, да би на крају ове целине била дата оцена природних карактеристика и анализирана могућност њихове валоризације. За вредновање је примењена квантитативно-квалитативна метода, а општа туристичка вредност је добијена као аритметичка средина вреднованих елеманата. При оцењивању највећу туристичку вредност су добиле хидрографске и посебне природне вредности у оквиру биогеографских карактеристика. Геоморфолошке туристичке вредности имају добру општу туристичку вредност, будући да свака од поменутих целина пружа могућност развоја специфичних облика туристичких кретања. Најмању вредност има клима,

будући да има само задовољавајући значај и индиректно утиче на остале природне карактеристике војвођанског Подунавља.

Четврти одељак обухвата, анализу и туристичку валоризацију културних добара. На овом простору примарни значај имају археолошка налазишта, дела са споменичким и уметничким својствима, просторне културно-историјске целине, знаменита места или спомен обележја, фолклорно наслеђе, манифестационе вредности и установе културе.

Општа туристичка вредност културних добара креће се углавном од задовољавајућих до изузетних оцена. Тренутно највећу туристичку вредност имају туристичке манифестације, од којих су многе међународног ранга. При томе се првенствено указује на привредне и спортске манифестације које имају и дугу традицију одржавања. Просторне културно-историјске целине такође имају добру туристичку вредност, а посебно манастирске целине које су специфичне за шири простор наше земље као и војвођанског Подунавља. Фолклорно наслеђе са туристичким војвођанским обележјима такође може адекватном презентацијом, да учествује у туристичкој понуди простора.

Пета целина садржи обраду материјалне основе туризма. У њу су укључени: рецептивни фактори (хотелијерство и ресторатерство); комуникациони фактори (општа и посебна - туристичка саобраћајна мрежа); туристичка инфраструктура и супраструктура. Општа туристичка вредност и туристички значај појединих елемената материјалне базе, указују на чињеницу да су у просеку на граници задовољавајућих норми. Највећу туристичку вредност имају туристичко-угоститељски објекти чија је разноврсност, по питању услуга, и развијеност углавном добра тако да могу да задовоље различите потребе туриста. Смештајни објекти су у оквиру задовољавајућих норми без посебних специфичних својстава за задовољавајућем атрактивношћу. Евидентан је недостатак атрактивних туристичких насеља и добро организованих ауто кампова. Квалитет опште саобраћајне мреже углавном не задовољава потребне норме неопходне за развој туризма на простору војвођанског Подунавља и неопходна су улагања у изградњу квалитетне саобраћајне инфраструктуре. Остали фактори туристичке инфраструктуре су на нивоу задовољавајућих, али је то недовољно за развој туризма. То се посебно односи на систем регулисања отпадних вода, које, неправилно третиране, угрожавају могућност одржавања здраве животне средине.

Шести одељак обухвата анализу досадашњег промета туриста. Укупан број туриста расте од 1970. године да би максимална број био забележен 1985. године (232.000 туриста). После 1990. године која такође бележи висок промет долази до пада броја туриста што је последица промена и нестабилне ситуације у земљи. Укупан број домаћих туриста последњих година бележи пад, а просечна дужина боравка се креће око 2,4 дана. Тенденција пада је још више изражена код страних туриста, док се просечна дужина боравка креће од 2,1 до 2,8 дана. Уз квантитативни приказ стања промета туриста, у овом одељку су тенденције кретања повезане са низом мера и промена у економској политици земље, променом у стандарду становништва, политичком ситуацијом у земљи и њеном непосредном и даљем окружењу, чиме је кандидат успео да на објективан и компетентан начин укаже на узроке негативних тенденција, али и на мере које би биле неопходне да се оно сведе на примеренији ниво.

Седми одељак обрађује постојеће и могуће облике туристичких кретања. Својим садржајем он представља узрочно-последично надовезивање на предходне анализе и валоризацију туристичке атрактиве. Сходно томе, у центру пажње су постављени: спортско-рекреативни туризам, наутички туризам, ловни и риболовни туризам, здравствено-лечилишни туризам, градски туризам, селективни облици туризам, али и неки остали облици као што су манифестациони, излетнички, екскурзиони, сеоски и транзитни туризам.

Облици туризма су прецизно просторно структурирани и отуда садрже велико богатство варијанти, зависно од стања туристичке атрактиве, али и традиције, карактера и променљивости туристичке тражње итд. Спортско-рекреативни туризам је првенствено ситуиран на Дунаву, али и другим хидрографским објектима, међу којима су у првом плану стављена Белоцркванска језера. Посебно је подробно анализирано досадашње стање и перспективе развоја ловног туризма у оквиру појединих ловишта који припадају Јавном предузећу "Србијашуме". Бањски туризам се јавља релативно касно у односу на остали део земље, али и поред тога овај вид има дугу традицију (Бања "Јунаковић", Новосадска Јодна бања, Бања у Старом Сланкамену). Наутички туризам као облик туристичких кретања који је у експанзији у свету има одличне могућности за развојем на Дунаву, али је неопходна изградња одговарајућих савремених наутичких објеката у приобаљу. Градски туристички вид кретања, с обзиром на градске садржаје, има одређени ниво развијености али је неопходно садржајније и сврсисходније осмишљавање туристичке понуде. У туристичку понуду треба укључити, свакако, и салаше као објекте посебно карактеристичне и чак типичне за овај простор.

У осмом одељку обрађени су проблеми туризма и заштите животне средине. При томе се истичу евидентни бројни проблеми везани за аерозагађивање, као и загађење водотокова и тла. Неадекватно осмишљен развој туризма може имати сличне негативне последице на елементе животне средине као и неконтролисана урбанизација и индустрија. Стога, кандидат у дисертацији врши аргументовану анализу позитивних, али и негативних утицаја туризма на животну средину.

Из презентираних у овом извештају Комисија саопштава да је научни допринос ове научне дисертације следећи:

Методом примене скале коју препоручује светска туристичка организација из Мадрида, оцењени су релевантни елементи за развој туризма на војвођанском Подунављу, као релативно великом простору који заузима око трећину територије Војводине и 42,3% њеног укупног становништва. Научни допринос је и у издвајању и сугерисању не само појединих објеката већ и сегмената туристичких вредности и понуде, што до сада о датом предмету није учињено.

У свом научном прилазу на проучаваној проблематици кандидат је хидрографске објекте посматрао и проучавао не само као компоненте природне средине, већ је уз сегментацију природних вредности селекционисао и све остале делове атрактивне основе што је не само географски оправдано, већ представља сврсисходан начин осмишљавања и формирања интегралне туристичке понуде. Тако постављена понуда

пружа најоптималније могућности задовољавања појединачних, али и интегрисаних сегмената туристичке тражње.

Уз самосталне туристичке вредности које су у размерама војвођанског туризма релативно афирисане, аутор је настојао на истакне основне компоненте комплементарних хидрографских и других вредности које су до сада у мањој или већој мери искоришћене, на основу којих се може формирати одговарајућа туристичка понуда, односно засновати поједини облици туристичких кретања. Код оних објеката где су човековим деловањем смањене могућности да дати туристички ресурс укључивањем тзв. изграђене "атрактиве" постане туристичка вредност, кандидат је настојао да проникне у суштину проблема, истакне негативности, и, где је објективно било могуће рангира их према приоритности коју захтевају акције њиховог отклањања.

Осветливши проучени део Подунавља са више аспекта, кандидат даје посебан, аргументима поткрепљен осврт на њихову вредност не само за масовне облике рекреативних туристичких кретања, већ и селективне облике туризма, нарочито на оним објектима који су у целини или фрагментарно заштићени. Примењене нумеричке методе су омогућиле бољу и јаснију уочљивост и одредљивост природних ресурса, културних добара и материјалне базе и дефиницију њихове вредности и указале на могуће правце даљег њиховог туристичког развоја. Тиме је овим истраживањима дат низ поузданих доказа да се правилном применом научно-истраживачког инструментарија, туристичка географија може ставити у ранг апликативне дисциплине чији вредносни ефекти могу да дођу до изражаја и при оцењивању места и улоге атрактиве као истакнутих туристички искористивих делова географске у целокупној туристичкој понуди Војводине.

У контексту појединих одељака, кандидат је освртом на материјалну базу, а нарочито рецептиву и комуникације, делимично инфраструктуру и супраструктуру, указао да материјалне могућности као, условно узевши део туристичке атрактиве војвођанског Подунавља нису на висини изворних или трансформираних туристичких ресурса (потенцијала). Тиме је директно поручено одређеним категоријама друштва, који о томе могу да одлучују, да њихове компаративне предности и могућности нису на адекватан начин искоришћене.

ЗАКЉУЧАК

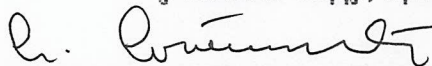
Докторска дисертација мр Гордане Јовановић је значајан научни допринос туристичкој валоризацији туристичких ресурса војвођанског Подунавља. Она ће неоспорно, имати утицаја на откривање неких вредности које до сада нису узете у обзир приликом њихове туристичке презентације, али и на смисао доношења одлука о изградњи материјалне основе, односно рецептивне, комуникацијске, инфраструктурне и супраструктурне основе. То је сврха и смисао целог стручно-научног рада кандидата, с обзиром на то да туризам као феномен који врло подстицајно делује на активирање и интеграцију великог броја привредних делатности и грана треба и може да буде комплементарни прилог токовима економског развоја не само Подунавља, већ и Војводине уопште. Ова констатација проистиче из чињенице да су најперспективне туристичке регије управо издвојене на овом простору. Због тога Комисија је позитивно

оценила докторску дисертацију и сходно томе предлаже да кандидат приступи њеној одбрани.

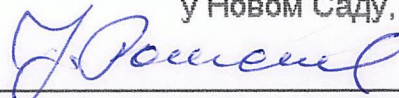
У Новом Саду
24. 11. 2000. године

КОМИСИЈА

Др Павле Томић, редовни професор ПМФ-а
у Новом Саду, председник

Др Јован Ромелић, редовни професор ПМФ-а
у Новом Саду, ментор

Др Јован Ђуричић, редовни професор ПМФ-а
у Новом Саду у пензији, члан

